

Flere blomster - færre græsser

En frøblanding med 28 forskellige flerårige blomstrende urter og otte græsser blev sået i fire frugt- og bærplantager i 2019 og 2020. I år har vi kigget på, hvordan det er gået med etableringen

✍ Helle Mathiasen, HortiAdvice,
hmat@hortiadvic.dk og
Lene Sigsgaard, KU

📷 Helle Mathiasen

Flerårige blomsterstriber i frugtplantager kan bidrage med føde til bestøvere og andre nyttige insekter i en lang periode fra tidligt forår til sen sommer og på den måde øge mængden af bestøvere og andre nyttedyr.

Fokus i projektet Beespoke har været på vilde bestøvere, som har brug for både fødekilder og levesteder. Flerårige blomsterstriber leverer føde og gode skjulesteder, der medvirker til at tiltrække bestøvere, som så forhåbentlig vil lede efter levesteder i nærheden. Det er derfor, at blandingen skal bestå af flerårige arter, så de leverer føde år efter år. Det er også vigtigt at bruge hjemmehørende arter, som bestøverne evolutionært er tilpassede. Frugtplantager er flerårige og

Den blomstrende vegetationsstribe den 13. juli i en af frugtplantagerne. 17 ud af 28 arter i blandingen var i blomst denne dato. Hvid okseøj, vild gulerod, røllike og gul fladbælg var de arter, der sås ved første øjekast.

stabile systemer, og derfor er etablering af flerårige blomsterstriber oplagt.

Vegetationsstriber

I projektet Beespoke blev en flerårig frøblanding sået på fire forskellige lokaliteter med æbler og jordbær. De er placeret i markkanten eller mellem marker/afdelinger, altså på ubrugte arealer, som er oplagte til biodiversitetstiltag. Frøblandingens består af 28 forskellige flerårige blomstrende urter og otte

Brunelle t.v., vild merian og perikon t.h., var også at finde i blomst den 13. juli, men disse arter skulle vi lede lidt efter.

græsarter. Græsserne udgør 80 procent af frøene og er tuedannende, så de ikke konkurrerer for meget med de blomstrende urter. 80 procent græs er en stor andel, og derfor fremstår blandingen mere som vegetationsstriber med blomster frem for egentlige blomsterstriber. Så det er med de øjne, man skal kigge på striberne og ikke forvente et rigt blomsterflor.

Blandingen er sammensat, så der er blomster, der egner sig for både honningbier, humlebier, vilde bier og andre bestøvere, og så er der blomster i en lang periode fra tidligt forår til sen sommer. I år vurderer vi etableringen ved at opgøre, hvilke arter og blomster der er til stede på tre forskellige tidspunkter.

Blomstringen over tid

Ved de første to vurderinger i starten af juni og midt juli så vi masser af græs med blomstrende urter i mellem. Selvom striberne umiddelbart fremstår grønne, var der en del blomster og forskellige blomster på de to tidspunkter.

I starten af juni blomstrede 9-14 af de 28 arter - nogle i større antal end andre. Ved første øjekast lignede det blandinger med græsser, pyrenæisk storkenæb, gærdevikke, rødkløver og hvid okseøje. Ved nærmere eftersyn kom også bibernelle, dagpragtstjerne, hvid snerre, to af de gule kurvblomster, enkelte kællingetand og gul fladbælg til syne.

Midt i juli blomstrede 15-19 af de 28 arter, og på dette tidspunkt fyldte kællingetand, gul fladbælg, røllike og vild gulerod godt i striberne. Cikorie er høje og ses tydeligt, og ved at kigge nærmere kunne vi i juli også se blomstrende brunelle, perikon, vild merian, grøn høgeskæg, blåhat og de første knopurt.

Af de 28 blomstrende urter er der tre arter, vi endnu ikke har set etableret: liden klokke, fladkravet kodriver og kommen.

Beespoke

Projektet Beespoke er et Interreg projekt støttet af the North Sea Region Programme of the European Regional Development Fund of the European Union samt medfinansieret af Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter i 2022.

Kruset skræppe havde fuldstændig taget pladsen nogle steder på en lokalitet i juli. Her kan manuel bekæmpelse og flere klipninger blive nødvendig for at holde ukrudt nede og give plads til fremspiring af arter i blandingen.

Forskelligt udgangspunkt

Frøene blev sået på forskellige tidspunkter enten efterår 2019 eller forår 2020 og på lokaliteter med forskellige jordtype, forfrugt og lysindfald. Fremspiringen af arter er forskellig fra lokalitet til lokalitet, der er forskel mellem hvilke arter, der dominerer, og ukrudt er et større problem på nogle lokaliteter end andre. Det peger på, at der både ligger vigtige overvejelser omkring valget og sammensætningen af arter, men også at der skal lægges en indsats mod ukrudt før såning. Det kan betale sig at bruge tid på et ordentligt såbed for at minimere problemer med ukrudt i etableringsfasen. Målet er et fint, ukrudtsfrit såbed, som er klar til såning efterår (optimalt) eller forår. Hvis der er strid ukrudsarter, skal der både et falskt såbed og gentagne harvninger til for at få bugt med dem.

Valg af arter

Valget og sammensætningen af arter er en faktor, der har stor betydning for fremspiringen og graden af succes. Arterne skal passe til de lokale forhold. For eksempel er liden klokke en lille spinkel blomst, der trives bedst med lys på næringsfattig jord, mens fladkravet kodriver er en art, der ikke stiller lige så store krav til lys, men kræver fugtig jord. Så på en næringsrig jord vil nogle arter som hvid okseøje og kællingetand hurtigt udkonkurrere arter som liden klokke og kodriver, hvis jorden er tør i etableringsfasen.

Det gælder altså om at sammensætte den rette blanding og om forholdet mellem arter i blandingen. Eksempelvis er hvid okseøje en stærk konkurrent og kan hurtigt tage pladsen fra andre, mindre kraftigt voksende arter, så andelen af frø af hvid okseøje skal ikke være for stor. Som udgangspunkt er en kompleks blanding en fordel.

80 procent græsser er måske for meget, også selvom de er tuedannende. Vores erfaringer peger på, at en andel af 20 procent græs vil være mere passende under danske forhold og kan give fremspiring af blomster.

Vegetationsstriberne vurderes igen i august, hvorefter vi udarbejder faktaark og vejledninger i etablering og håndtering af blomsterstriber. ■

Græsser

Alm. engrapgræs
Alm. rajgræs
Bakkesvingel
Engrapgræs
Kamgræs
Lundrapgræs
Rød svingel
Vellugtende gulaks

Blomstrende urter

Alm. kongepen
Alm. brunelle
Alm. knopurt
Alm. kællingetand
Alm. røllike
Alm. tusindfryd
Bibernelle
Cikorie
Dagpragtstjerne
Engforglemmigej
Fladkravet kodriver
Grøn høgeskæg
Gul fladbælg
Gærdevikke
Humlesneglebælg
Hvid okseøje
Hvid snerre
Høstborst
Kommen
Liden klokke
Pyrenæisk storkenæb
Rødkløver
Stivhåret borst
Trævlekrone
Vild gulerod

Frøblandingens består udelukkende af vilde og hjemmehørende arter produceret i Danmark.